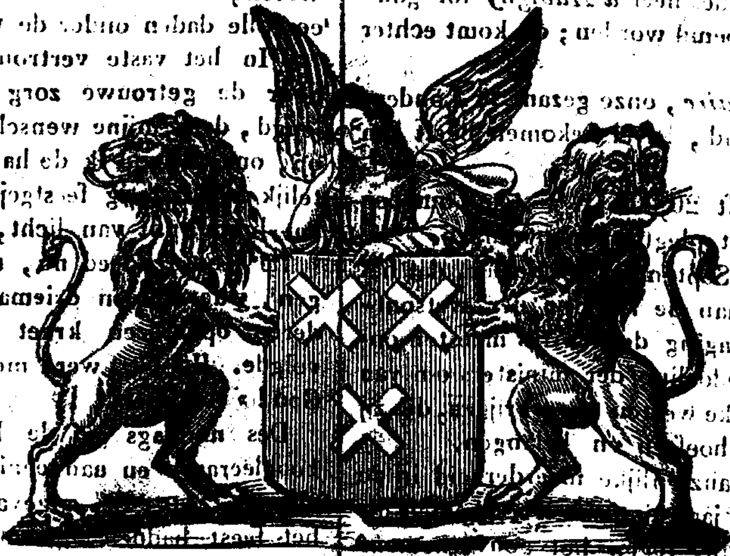
N°. 107. 1844.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DINGSDAG 10 SEPTEMBER

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, ontvangen hebbende eene missive van den Heere Controleur van 's Rijks Belastingen alhier, van den 6 September 1844, N°. 177, ten geleide van het primitief kohier der Patenten over het Dienstjaar 18 44/45.

Brengen ter kennisse van de belanghebbende, dat hetzelve kohier, te rekenen van heden, den tijd van vijf dagen, op de gewone dagen en uren, ter Secretarij dezer stad, ter visie voorhanden zal liggen, en hetzelve, die tijd verstreken zijnde, aan den Ontvanger der Directe Belastingen ter invordering zal worden uitgereikt.

Wordende een ieder tot voorkoming van schade, gewaarschuwd, om, ten vastgestelden tijde, de verschuldigde aanbetaling te doen, alsmede, dat volgens het besluit van welgemelde Z. E. van den 19 April 1830, C, N°. 19, (*Prov. blad* N°. 64), alle reclames om ontheffing of vermindering in den aanslag van het Patentregt, zullen moeten worden ingediend, binnen den bij de wet bepaalden termijn van drie maanden, na de dagteekening van de executoir-verklaring des Kohiers van iedere Gemeente, zijnde dat van deze Stad gedateerd 30 Augustus 1844, zullende na verloop van drie maanden geene reclames meer tegen voornoemde Belasting worden aangenomen, terwijl een ieder zal behooren indachtig te zijn, dat meergemelde reclames, behoorlijk op gezegeld papier geschreven, voorzien van het bewijs dat de verschenen termijnen zijn voldaan en met alle verdere documenten gestaafd, aan den Controleur van 's Rijks Belastingen, tegen reçu ter instructie moeten worden ingediend, om daarna, voorzien van de vereischte adwijzen, ter beschikking van Heeren Gedeputeerde Staten te worden overgeleverd. En voorts, dat dusdanige reclamatien ter voorschrevene zake, na den bepaalden termijn, of wel ten bekwamen tijd ingediend, doch niet met de vereischte bescheiden gemunieerd of niet door het intermediair van den daartoe bevoegden Controleur ingeleverd, ten koste der reclamanten zullen geretourneerd, of wel als niet ingekomen beschouwd worden.

Terwijl eindelijk de patentpligtigen onder N°. 37, 38, 39 en 40 der tabel N°. 14 voorkomende, worden verwittigd, dat aan hen, ingevolge art. 2 der wet van den 24 April jl. (*Staatsblad* N°. 16), het patent niet mag worden afgegeven, dan nadat de helft van hunnen aanslag is voldaan, waarvan uit de te vertoonen quitantie zal moeten blijken.

BREDA, den 9 September 1844.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAÜKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 7den September.

Gisteren hield het ministerieel morgenblad een kort betoog, dat hoeveel het ook hechtte aan het artikel van den *Times* nopens de beslechting der geschillen tusschen Frankrijk en Engeland, het de conclusien van dat blad voor eenigzins voorbarig hield; dat de zaken nog zoo ver niet gevorderd waren, en dat de *Times* eenige misslagen in de bijzonderheden had begaan, maar dat de zaak onfeilbaar toch tot eene vredelievende beslechting zou leiden, enz. In weerwil van dit artikel van het ministeriele blad hield men zich reeds gisteren in de hoofdstad overtuigd dat de zaak haar beslag bekomen had; immers het Britsch gouvernement had in den kabinetsraad de voorstellen van het fransche aangenomen; in alle kringen werd gisteren avond in dien geest gesproken, de fondsen rezen in het koffijhuis *Tortoni*, en men was dus heden morgen zeer teleurgesteld, ziende dat de ministeriele bladen ook thans het stilzwijgen bewaarden.

De bijzondere briefwisseling der hoofdstad tracht heden een en ander op te helderen. Volgens haar was er tusschen de beide kabinetten eene moeijelijkheid van ondergeschikt belang gerezen, te weten: het bedrag der schadeloosstelling dat de fransche regering aan den heer *Pritchard* zou betalen. In den meergemelden kabinetsraad was na drie uren beraadslaging besloten, dat Engeland de voorstellen van den heer *Guizot* zou aannemen, daarin bestaande, dat het gedrag van den heer *d'Aubigny* eenvoudig zou worden afgekeurd. Na den afloop van den raad had de fransche gezantschaps-secretaris, de heer *Chabot de Jarnac*, onmiddellijk depeches naar Parijs gezonden, waarin de volgende uitdrukkingen voorkwamen: « De goede verstandhouding (*l'entente cordiale*) is hersteld; Engeland bewilligt in de eenvoudige afkeuring van het gedrag des heeren *d'Aubigny* en erkent als eene genoegzame voldoening voor hetzelve de afkeuring uit eigen beweging van zijn chef, den heer *Bruat*.» In een naschrift dezer depeche werd van de te geven schadeloosstelling aan den heer *Pritchard* gesproken, maar het cijfer oningevuld gelaten. Dit zou, volgens de parijssche correspondentie, het gouvernement verhinderd hebben de getroffen schikking officiëel bekend te maken, maar men kon toch verwachten dat dit binnen twee of drie dagen zou geschieden. Tegelijk had men bij de afkeuring van den heer *d'Aubigny*, wegens zijn gehouden gedrag, te verwachten, als eene vergoeding voor hem, zijne verheffing tot een hoogeren rang en welligt zijne verplaatsing.

Niet zoodra was de bovengemelde depeche ontvangen, of men heeft zich weder ijverig gaan bezighouden met de toebereidselen tot 's konings reis; de agenten der civiele lijst hebben den geheelen dag bestellingen gedaan; in de fabrijk des Gobelins zijn de portretten van koningin *Victoria* en prins *Albert* afgemaald, in de manufactuur van Sèvres zijn de kostbaarste vazen ingepakt, een prachtige char-a-banc is reeds verzonden. Volgens meergemelde correspondentie zou voorts koningin *Victoria*, na den afloop van den kabinetsraad, een eigenhandigen brief aan den koning geschreven hebben met de dringende uitnoodiging, om tegen het eind der maand te Windsor te zijn, als wanneer de vorstin van hare reis naar Schotland zou zijn teruggekeerd. Op Neuilly heerschte dan ook groote blijdschap; de aanneming door Engeland van het dezerzijds gedaan voorstel had er grooter vreugde verwekt, dan de tijding van den behaalden roem te Mogador en Isly.

— De *Sentinelle* van Toulon, als ook de *Constitutionnel*, behelzen berigten van de Maroccaansche kust tot den 24sten Augustus, door de stoomboot *Asmodée* aangebragt. Volgens dezelve hadden de Maroccanen den 23sten een aanval gedaan op de fransche bezetting van het voor Mogador gelegen eilandje. De stoombooten *Groenland*, *Gassendi*, *Pluton* en *Vedette*, alsmede een paar brikken, hadden bevel bekomen de kust te naderen, en den vijand af te wijzen; het vuur had van vijf tot half zeven ure geduurd; toen waren er nog drie kanonneerbooten aangekomen, men had de stad andermaal beschoten, was op nieuw geland en had de vijandelijke stukken vernageld. De schepen *Triton* en *Suffren* waren naar Cadix vertrokken; de *Jemmappes* en *Belle Poule* moesten ook mede derwaarts stevenen, maar hun vertrek was door bovengezegde gebeurtenis vertraagd.

Deze tijdingen schijnen intusschen geen onbepaald vertrouwen te vinden; althans een der berigten uit de hoofdstad zegt, dat een aide de camp van den Prins *van Joinville*, eergisteren alhier aangekomen, niets van gezegden aanval wist. Mogelijk is hij na zijn vertrek geschied.

Meer zeker is het verongelukken van de fransche stoomboot *Groenland*, die door zwaren mist den 26sten Augustus des morgens, drie uren ten zuiden van Larache, op de Maroccaansche kust is gestrand. Terstond verscheen een aantal Bedouinen op het strand, die den geheelen dag een levendig geweervuur onderhielden, te midden waarvan, en zich steeds verdedigende, de equipage de bevelen van den scheepskommandant uitvoerde, masten, ankers en geschut in zee wierp, zieken en gekwetsten aan boord der *Vedette* overbragt, die op het hooren van de kanonschoten door de *Groenland* gelost, ter hulp was toegesneld. Later kwam ook de *Pluton* aan, aan welks boord de Prins *van Joinville* zich bevond, die zich op de *Groenland* begaf, en schoon zich aan groot gevaar bloot stellende, zich met eigen oogen van den staat van zaken wilde overtuigen; het onmogelijke ingezien hebbende om den bodem weder vlot te krijgen, beval de Prins het vaartuig in brand te steken, hetgeen met orde geschiedde, terwijl hij een der laatste was, die de stoomboot verliet.

— Een der dagbladen wil weten dat de heer *d'Aubigny* tot gouverneur der Markiezen-eilanden zou benoemd worden; dit komt echter niet waarschijnlijk voor.

— Men verneemt dat de heer *St. Aulaire*, onze gezant te Londen, die zich sedert eenigen tijd aldaar bevond, bevel bekomen heeft om naar zijnen post terug te keeren.

— De stedelijke raad van Toulon heeft 20,000 fr. gestemd om den Prins *van Joinville* bij zijne terugkomst plegtig te ontvangen.

— Berigten uit Madrid tot den 4den September vermelden, dat het ministerie thans de laatste hand legde aan de redactie der wetsontwerpen, die eerstdaags aan de beraadslaging der cortes moesten onderworpen worden. Het blijft steeds de bedoeling der ministers om van de cortes de invoering van eenige organieke wetten te verkrijgen, die zij noodzakelijk oordeelden voor 'slands behoeften en belangen.

Het ministerie rekende op eene vrij aanzienlijke meerderheid in de cortes. Men wilde dat de oppositie dit jaar niet zou voortkomen uit de partij der beweging, die de worsteling tegen het gouvernement scheen te hebben opgegeven; zij zou voornamelijk gevoerd worden door de absolutistische partij, die zich sedert 1834 nog zoo stout niet had getoond en eene laatste poging scheen te willen wagen, om haren verloren invloed te herkrijgen.

De verkiezingen moeten den 3den September een aanvang nemen. Intusschen was het zoo in de hoofdstad als in de provinciën, luidens de laatste berigten, rustig; het gouvernement meende op de troepen te kunnen rekenen.

Ter beurze van heden (*7 September*) waren genoteerd: 5 pCt. 119,85; 3 pCt. 81,75; Nap. r. 98,10; Spanje 34; Rom. L. 104¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 5den September.

De Koning van Pruissen heeft den 31sten Augustus te Koningsbergen, op den dag der feestviering van het driehonderdjarig bestaan der hoogeschool dier stad, met veel plegtigheid den eersten steen gelegd van een nieuw en naar een grootsch plan ontworpen gebouw voor die belangrijke wetenschappelijke instelling, welke ook wel naar haren stichter, den markgraaf *Albrecht I*, genoemd wordt. De thans regerende Koning heeft eene naauwere betrekking op deze stichting, daar hij reeds sedert bijna zes en dertig jaren de waardigheid van rector magnificus over haar bekleedde. De plegtigheid had op een ruim plein plaats, waarheen zich al de genoodigden in statigen optogt begaven. De stoet werd geopend en gesloten door afdeelingen studenten, allen, op oud-Duitsche wijze, in fluweelen rokken gekleed en met mutsjes met witte vederen op het hoofd. Men trok het huis voorbij, waarin eenmaal de wijsgeer *Kant* heeft gewoond, die, zoo zeer tot roem der Koningsberger hoogeschool heeft geleeld en gearbeid, en bragt daar, door een levendig gejuich, hulde aan zijne nagedachtenis. Toen allen op het plein verzameld waren, verscheen de Koning. Allereerst werd nu door de talooze aanwezigen, onder de leiding van een zangerkoor, het lied: « God moge ons genadig zijn! » aangeheven. Daarna werd aan den Koning, met eene gepaste aanspraak, troffel en hamer overgereikt. Zijne Majesteit nam die aan, onder het uiten van den wensch, dat de voorgenomen bouw spoedig zijne voltooijing mogt bereiken, ook omdat daarin een bewijs van het beleven van goede tijden zou gelegen zijn. Na dit gezegd te hebben, wendde de Koning zich tot de geheele talrijke verzameling, en hield, terwijl overal eene eerbiedige stilte heerschte, de volgende merkwaardige aanspraak:

« Mijne heeren!

» Onze hoogeschool heeft eene baan van drie eeuwen met hooge eer afgelegd; zij heeft hare roeping getrouwelijk vervuld, ja, aan de wereld mannen zonder wederga, sterren der eerste grootte, geschonken. Haar vierde eeuwkring breekt aan, te midden der zegeningen eens langen vredes, onder het schijnsel van het zoo lang ontbeerde zonnelicht. Wij kenmerken dien aanvang van eenen nieuwen tijdkring door het leggen van den grondsteen tot een nieuw gebouw voor hare werkzaamheden. Het oogenblik is gunstig, om haar uit volheid des harten eenen gelukwensch toe te roepen: de mijne is kort, maar van veelbeteekenenden inhoud.

» Deze hoogeschool zij een brandpunt van licht! Om zulk een brandpunt van licht te zijn, schiep in ons Noorden Hertog *Albrecht* haar; hij die met een getrouw harte het ware licht was toegedaan. Zijne schepping bewijst, dat hij dezelfde leus voerde, als de Vorsten uit hem; mijne leus, die mijns vaders, die van mijn volk: het *voorwaarts*! Dat zij voor en na het wachtwoord onzer hoogeschool! Maar zij volge dit nimmer op de dwaalbaan der komeet, of langs den weg des voortwoedenden brands, die, van duisternis omgeven al verder en verder om zich grijpt. Haar *voorwaarts* zij dat van het licht der zon, dat allen gelijkelijk bestraalt, werkelijk de duisternis verdrijft, tot in diepe holen dringt, het nachtgespuis verjaagt, kiemen ontwikkelt, bloesems ontplooit, vruchten doende rijpen; vruchten, mijne heeren, door welker genot de menschen gezond worden. Die vruchten zijn de ware vreeze Gods — het begin van alle wijsheid — goede en reine zeden, liefde tot het leeren, liefde tot het weten, liefde tot het handelen voor het algemeen welzijn, ijver voor eervolle daden onder de vleugelen des adelaars.

» In het vaste vertrouwen, dat, onder den Goddelijken zegen, door de getrouwe zorg der leeraren en de edele gezindheid der jeugd, deze mijne wenschen vervuld zullen worden, roep ik u allen op, om, terwijl ik de hamerslagen doe, een driemaal herhaald, hartelijk en krachtig feestgejuich te brengen ter eere van onze *Albertina*, dat brandpunt van licht, ter eere van ons Noorden! »

De Koning deed nu, naar gebruikelijke wijze, de drie hamerslagen, waarop een driemaal herhaalde, blijkbaar uit getroffene gemoederen opgerezen kreet ter eere des Konings en der hoogeschool volgde. Het feest werd met het roerend koorgezang: « Dankt nu allen God! » besloten.

Des middags gaf de Koning op het slot eenen maaltijd aan de hoogleeraren en aan eenige studenten der Koningsberger hoogeschool, alsmede aan de afgevaardigden der vreemde hoogescholen, die het feest hadden bijgewoond.

— Ofschoon de Bondsvergadering den heer *Wagner* de uitgeloofde belooning van 100,000 fl. voor zijn electro-magnetisch werktuig niet heeft toegewezen, heeft zij toch, naar men verneemt, besloten, om hem eene gratificatie van 6000 fl. toe te staan.

— Blijkens de aan den Koning ingediende officiële staten van de geboorten en sterften in Zweden, van 1836 tot 1840 ingesloten, telde dat rijk in 1836 eene bevolking van 4,025,439 zielen, waarvan 2,735,487 op het land en 1,289,952 in de steden. In 1840 bedroeg dezelve 3,138,887 zielen, waarvan 2,835,741 op het land en 303,146 in de steden. Daarvan woonden 84,161 zielen te Stokholm.

ENGELAND.

LONDEN, den 7den September.

Het Parlement is eergisteren, niet door de Koningin in persoon, maar door eene commissie, namens H. M., gesloten met de volgende aanspraak:

« *Mylords en Heeren!*

» Wij hebben van H. M. in last ontvangen, de zitting van het Parlement te sluiten, en u, namens H. M., de meest opregte erkentenis te betuigen voor den ijver en de volstandigheid, waarmede gij u gedurende deze zoo werkzame en lange zitting, van uwe openbare betrekking gekweten hebt. De uitslag is geweest, dat menige wetgevende maatregel gestemd is, geschikt om den loop van het bestuur te vereenvoudigen en het algemeen welzijn te vermeerderen.

» H. M. heeft Hare goedkeuring gegeven aan de wet, welke u Haar hebt aangeboden, betrekkelijk de uitgifte van bankbiljetten, en waardoor, gedurende een bepaalden tijd, zekere voorregten aan de Engelsche bank worden verleend.

» H. M. vleit zich, dat deze maatregelen zullen strekken om de geldelijke handelingen op hechten grondslag te vestigen, zonder het crediet voor den handel of den ondernemingsgeest te bemoeijelijken.

» Wij hebben in last, u te berigten, dat H. M. van Hare bondgenooten en van de buitenlandsche Mogendheden steeds de verzekeringen harer vriendschappelijke gezindheid ontvangt.

» H. M. is onlangs met de Fransche regering in moeijelijke twistvragen gewikkeld geweest, betrekkelijk gebeurtenissen, welke in staat zouden geweest zijn, de goede verstandhouding en de vriendschappelijke betrekkingen tusschen dit land en Frankrijk af te breken.

» Het zal U genoegen doen te vernemen, dat door den geest van billijkheid en gematigdheid, welke de beide regeringen bezield heeft, *dit gevaar gelukkig is afgewend geworden.*

« *Mijne Heeren van het Huis der Gemeenten!*

« Wij zijn door H. M. belast, u te bedanken voor den spoed, waarmede gij de gelden voor de dienst van het jaar toegestemd hebt.

« H. M. heeft met de levendigste voldoening opgemerkt, dat, ten gevolge der gedragslijn, welke gij steeds goedgekeurd hebt, om de goede trouw ongeschonden te handhaven, hetgeen een billijk vertrouwen in de hechtheid der nationale hulpbronnen geeft, gij eene aanmerkelijke vermindering in den jaarlijkschen last der interessen van de nationale schuld hebt kunnen tot stand brengen.

« *Mylords en Heeren!*

« H. M. heeft ons het verlangen uitgedrukt, u geluk te wenschen met de verbetering, welke zich bij onze manufacturen en onzen handel heeft opgedaan, en met de hoop, welke wij voeden dat wij, door den bijstand en de goedheid der Goddelijke Voorzienigheid, een overvloedigen oogst zullen erlangen.

« H. M. voedt tevens de hoop, dat gij, in uwe districten terugkeerende, overal het land bezield zult vinden met een geest van rondborstige en opregte onderwerping aan de wetten.

« H. M. is verzekerd, dat deze geest, welke van zoo veel gewigt is voor de rustige ontwikkeling onzer hulpbronnen en van onze kracht, door uwe tegenwoordigheid en door uw voorbeeld zal bevestigd en aangemoedigd worden.

« Wij hebben van H. M. in last, u te verzekeren, dat, wanneer gij geroepen zult worden om uwe parlementaire betrekkingen op nieuw te aanvaarden, gij volledig vertrouwen kunt hebben op, Hare

hartelijke medewerking tot uwe pogingen, om den maatschappelijken toestand te verbeteren, en het geluk en de welvaart van Haar volk te vermeerderen!"

Uit deze rede blijkt dus, dat het geschil met Frankrijk vereffend is, en dat ons bewind zich tevreden heeft betoond met de afkeuring van het gedrag van den heer *d'Aubigny*. Naar sommigen verzekeren, zou, door tusschenkomst der Koningin zelve, de tegenstand van lord *Wellington* en sir *Robert Peel* ten deze overwonnen zijn.

In het Huis der Gemeenten is er nopens deze zaak nog eene interpellatie gedaan, doch sir *Robert Peel* heeft geantwoord, dat hij omtrent deze zaak in geene bijzonderheden kon treden, en dat hij zich voor het oogenblik moest bepalen met te verklaren, *dat het geschil tot voldoening van beide regeringen was uit den weg geruimd*. — Wat de zaken van Marocco betrof, heeft de minister gezegd, dat hij volstrekt geene reden had om te gelooven, dat de door Frankrijk aangegane verbindtenissen niet zouden vervuld worden.

— Tegen aller verwachting heeft het huis der lords in zijne zitting van eergisteren het vonnis door het geregtshof van Dublin tegen *O'Connell* en zijne vrienden gewezen, voor nietig verklaard. Deze beslissing is daarom zeer onverwacht geweest, omdat de groote meerderheid der regters, die over de zaak geraadpleegd waren, zich voor de handhaving van het vonnis verklaard had. Ook in de zitting van het hof hebben de lordkanselier en lord *Brougham* voor zulk eene beslissing gesproken. Lord *Denman* daarentegen heeft beweerd, dat de gebrekkige wijze waarop de lijst van de gezworenen was opgemaakt die de uitspraak hebben gedaan, de nietigheid van het vonnis moest na zich slepen. Dadelijk schaarden zich eenige lords aan de zijde van dezen laatsten. De beslissing is met eene kleine meerderheid van stemmen genomen, daar de niet-regtsgeleerde leden van het hoogerhuis zich van de stemming hebben onthouden.

Het gevolg van deze uitspraak zal zijn dat *O'Connell* en zijne vrienden onmiddellijk zullen worden in vrijheid gesteld en het is niet te verwachten, dat men er aan denken zal om het langwijlig en uit den aard der zaak moeijelijk proces te hervatten.

Men heeft opgemerkt dat in de sluitingsrede van het parlement met geen woord van de zaken van *Ierland* gesproken wordt. Welligt is dit het gevolg van het den vorigen dag door de lords genomen besluit.

Donderdag namiddag heeft men te Dublin de gewigtige tijding van de uitspraak van het Hof der Lords in de zaak van *O'Connell* c. s. ontvangen. In weinige minuten verspreidde zich dit nieuws door de gansche stad. Algemeen had men eene tegengestelde beslissing verwacht. Al spoedig deed zich het luiden der klokken van de R. Kath. St. Paulskerk hooren, ten teeken van vreugde, en volkshoopen kwamen bijeen, die hunne blijdschap over dezen onverwachten uitslag te kennen gaven. De rust is echter niet in het minste gestoord. Den volgenden dag zou de groote optogt door de hoofdstraten en voorsteden van Dublin plaats hebben, ten einde *O'Connell* en zijne medegevangenen af te halen uit de gevangenis en hen naar eene buitengewone vergadering van het afscheidingsgenootschap te geleiden. Eene talrijke volksmenigte heeft zich zelfs Donderdag avond rondom de gevangenis vereenigd, met het voornemen, om den ganschen nacht daar te vertoeven, voor het geval, dat de gevangenen (»martelaren" worden zij in de berigten uit Dublin genoemd) des ochtends zeer vroegtijdig ontslagen worden. Het schijnt echter onzeker, of zij niet nog tot Zaturdag in de gevangenis zouden blijven.

De heer *O'Connell* moet het berigt van de uitspraak der lords ontvangen hebben, zonder de minste beweging aan den dag te hebben gelegd. Een groot aantal zijner vrienden werd in den loop van den avond tot hem toegelaten, ten einde hunne belangstelling in deze wending der zaak te kennen te geven.

Men heeft in de vereeniging der repealers besloten, waarschijnlijk om opschudding te vermijden, dat er geene algemeene verlichting zou plaats grijpen; sommige huizen werden echter geïllumineerd.

— Gisteren heeft de plegtige doop van den jonggeboren Prins plaats gehad.

— Gisteren waren de 3 pCt. gecons. 99¼; Ned. 2½ pCt. 62⅝; 5 pCt. 100¾; 4 pCt. 96¼; Spanje 22⅜; Passive 5⅛; Columbia 13⅜; Mexico 35⅞; Braz. 84¾.

BELGIE.

BRUSSEL, den 8sten September.

Bij een dekreet van den 7den dezer, wordt de onmiddellijke ten uitvoer legging der bepalingen bevolen, waartoe zich Belgie bij het traktaat van den 1sten dezer jegens de Tolvereeniging verbonden heeft. Dit dekreet houdt het volgende:

Art. 1. De pruissische schepen zullen voortaan aan geene andere loods- en bakengelden onderworpen wezen dan die de nationale belgische schepen betalen. — De schorsing der terugbetaling van den Scheldetol wordt ten opzigte der pruissische schepen en vaartuigen opgeheven.

Art. 2. De douane-regten op de wijnen, uit de staten der Tolvereeniging voortkomende, worden zoo te land als ter zee tot op 50 centimes per hectoliter voor de wijnen in vaten en tot op 2 francs per hectoliter voor de wijnen in flesschen verminderd; het tegenwoordig bestaand accijnsregt op dezelfde wijnen wordt met 25 ten honderd verminderd.

Art. 3. De tegenwoordige regten op de zijden stoffen uit de staten der Tolvereeniging komende, worden met 20 ten honderd verminderd.

De *Moniteur* voegt bij de mededeeling van dit dekreet het berigt, dat het, voor dat zelfs de wederzijdsche ratificatien zijn uitgewisseld, tot gevolg zal hebben, dat de verhoogde regten op het belgisch ijzer bij den invoer in Pruissen onmiddellijk buiten werking zullen worden gesteld.

— Koning *Leopold* heeft bij een besluit van den 5den September de uitvoering geregeld van art. 3 der wet wegens de differentiele regten, waarbij, bij wijze van uitzondering, de jaarlijksche invoer van 7 millioen Ned. ponden java-koffij tegen het laagste regt is toegestaan. Dat besluit bepaalt, dat voor dezen invoer voorloopig de tolkantoren van Antwerpen, Gent en Luik geopend zullen zijn, waar dan voor zoodanige koffij slechts fr. 9,99 aan regt van 100 Ned. ponden zal worden betaald. De aldaar nog in 1844 op deze voorwaarde toe te laten koffij zal bedragen: te Antwerpen 2,075,000, te Gent 100,000 en te Luik 513,000 ponden. De 7 millioen ponden zullen, van 1 Januarij 1845, jaarlijks over de drie kantoren aldus worden verdeeld: te Antwerpen zullen toegelaten kunnen worden 4,850,000 ponden, te Gent 950,000 en te Luik 1,200,000. De beide laatste artikelen van het besluit luiden aldus:

» Alleen Java-koffij, uit de Nederlanden aangevoerd door Nederlandsche of Belgische schepen, zal onder deze gunstige beschikkingen worden toegelaten."

— Bij Koninklijk besluit van den 4den dezer, is de baron *van den Steen*, thans gouverneur van Luik, tot gezant bij den Heiligen Stoel benoemd, en in zijne tegenwoordige betrekking vervangen door den heer *H. de Brouckere*, tot dus verre gouverneur der provincie Antwerpen. Men houdt het er voor, dat de verwijdering van den heer *van den Steen* in verband staat met een twist, waarin hij met den provincialen raad van Luik was geraakt, welks leden hij heeft belet om zich in persoon bij den Koning te beklagen over de bekende maatregelen der Pruissische regering, tot het bezwaren van het Belgische ijzer.

— Te Luik wilde men weten, dat de baron *van den Steen* voor de hem opgedragen betrekking zou bedanken.

— De heer *Malou*, lid van de kamer der vertegenwoordigers, is door den Koning, in plaats van den heer *H. de Brouckere*, tot gouverneur der provincie Antwerpen benoemd.

— Z. K. H. de Prins van Pruissen werd op zijne terugreis van Engeland herwaarts gewacht. Thans verneemt men, dat hij op uitnoodiging van den Koning te Ostende zal ontschepen, maar zich terstond over Antwerpen naar Holland begeven zal.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 9den September.

In ons Nommer van 25sten Augustus [illegible] van den heer *H. Strootman* tot onderwijzer aan de Koninklijke Akademie te Delft vermeld. Wij kunnen thans dit berigt verbeteren, door te vermelden: dat Z. M., bij besluit dd. 21 Augustus 1844, n°. 12, den Heer *H. Strootman*, gewezen lector in de wiskunde aan de Koninklijke Militaire Akademie te Breda, aangesteld heeft tot leeraar in de wiskunde aan de Koninklijke Akademie tot opleiding van burgerlijke ingenieurs, enz., te Delft, en zulks met behoud van den titel van lector.

— Bij koninklijk besluit van den [illegible] September 1844, n°. [illegible], is tot lid van de administratie van het weduwen-fonds voor de geëmployeerden tot het algemeen bestuur behoorende, in plaats van wijlen den heer *C. H. van West*, benoemd jhr. mr. *J. van Iddekinge*, staatsraad, agent van het ministerie van Finantien te Amsterdam.

— De Minister van Finantien heeft bekend gemaakt, dat ter uitvoering van het bepaalde bij art. 3 van 's Konings besluit van den 5den dezer (*Staatsblad* n°. 46), ten kantore van den Agent van het Ministerie van Finantien te Amsterdam, van Maandag den [illegible] tot en met Zaturdag den 28sten dezer des namiddags twee ure, zal worden gevaceerd tot het aannemen der verklaringen van de houders van *Domein-Losrenten*, uitgegeven door het voormalig Amortisatie-Syndicaat, rentende *vijf* ten honderd, welke de aflossing met den *eersten October aanstaande* verlangen van de daarin vermelde kapitalen, en die alzoo niet begeeren te verwisselen tegen inschrijvingen in het Grootboek der Nationale Schuld rentende *vier* ten honderd, op den voet van het bepaalde bij de artikelen 1 en 2 van 's Konings bovengemeld besluit, mitsgaders tot het, als *op 1 October 1844 aflosbaar*, stempelen en daarna teruggeven van de Domein-Losrenten, welke tot dat einde, bij het doen van de gezegde verklaring, ten voornoemden kantore moeten worden aangeboden.

— Ten opzigte van de raadpleging der kadastrale plannen en registers in het belang van de [illegible] Z. Exc. den Minister van Finantien, bij besluit van den [illegible] Augustus jl., n°. [illegible], verstaan, dat de bewaarders van de hypotheken en het kadaster, op

de eerste aanvrage van de gewestelijke besturen, de verzochte opgaven of extracten uit die plannen en registers moeten uitreiken; dat de bewaarders voorts gehouden zijn, aan de ambtenaren der domeinen, van die voor den waterstaat, aan de officieren van den generalen staf en aan die van de genie, kosteloos inzage van dezelve te geven; dat zij aan de ambtenaren van de registratie kosteloos zullen doen geworden alle benoodigde opgaven, en eindelijk, dat zij aan de ontvangers der directe belastingen, mede kosteloos, zullen uitreiken de extracten uit de perceelswijze leggers, die deze, tot het doen bewerkstelligen van executien van onroerende goederen, mogten benoodigd hebben. De kadastrale plannen of registers mogen in geen geval worden verplaatst, met uitzondering nogtans van de verzamelingskaarten, als welke aan de gewestelijke besturen, de ambtenaren der domeinen en van den waterstaat, benevens aan de officieren van den generalen staf en de genie, tegen recu, ten gebruike kunnen worden uitgereikt.

— Op Woensdag ll., verjaardag van den Erfprins *van Oranje*, zijn te Vlissingen op 's Rijks werf de kielen gelegd van twee oorlogsvaartuigen, zijnde eene brik en een schoener.

— Men schrijft uit Haarlem, van den 6: « Heden ochtend heeft zich, zoowel uit deze stad, als uit naburige, en zelfs meer afgelegene plaatsen, eene zeer groote menigte begeven naar het renperk, ingerigt door de maatschappij *ter bevordering van de verbetering van het paardenras*, ter zijde van den straatweg naar Zandvoort, ten einde den wedloop van den dag bij te wonen. Reeds vroegtijdig was eene genoegzame afdeeling dragonders en infanterie derwaarts getogen, om de commissie, belast met de handhaving der goede orde, daarin behulpzaam te zijn. Men rekent, dat meer dan 400 rijtuigen en 5 à 6000 personen binnen het renperk zijn geplaatst geworden, terwijl de omliggende hoogten door eene overgroote menigte toeschouwers bezet waren. Het feest is vereerd geworden door de tegenwoordigheid van HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden en de Prinsen *van Oranje* en *Alexander*, welke door eene commissie uit het bestuur zijn ontvangen en verwelkomd, en plaats hebben genomen op eene tribune, die te midden van de baan was opgerigt; terwijl de rijtuigen langs de binnenzijde van dezelve waren geschaard, en er tusschen deze en de baan nog eene genoegzame ruimte voor de voetgangers was overgebleven. De Koningsprijs van *f* 800 is gewonnen door het paard *Ensign*; de premie door het paard *Alix*, beide van Z. K. H. Prins *Alexander*. De prijs van *f* 400 is gewonnen door het paard *Dare-Devil*, van Z. K. H. Prins *Alexander*, en de premie door het paard *Gerfault*, van den heer *E. van der Oudermeulen*, te 's Gravenhage. De prijs van den Prins *van Oranje*, zijnde eene gouden zweep, voor het paard, 't welk driemalen de lengte der baan, van 20 minuten gaans, het spoedigste zou afdraven, is gewonnen door *de Balkster*, van den heer *A. van der Hoop*, en de premie door het paard *Tump*, van den heer *H. Bouman*.

» Dit feest is door zeer fraai weder begunstigd."

Gisteren werd het feest door even fraai weder begunstigd, en de toevloed was niet minder groot dan op Vrijdag. Naar men verneemt, hebben de paarden van Z. K. H. Prins *Alexander* alstoen wederom den prijs, bij het rennen, bekomen, en twee paarden, de *Nette* en *de Klugge*, van den heer *J. H. W. van Loon*, uit Harlingen, hebben den prijs en de premie, bij het harddraven, behaald.

— Uit 's Hage schrijft men:

» Door den brand, die in den aanvang van dit jaar het gebouw van het Ministerie van Marine trof, en waarbij ook een aantal belangrijke archieven eene prooi der vlammen geworden is, heeft sedert ernstig bedacht doen zijn op het daarstellen van een afzonderlijk gebouw, tot meer veilige bewaring der archieven van de onderscheiden Ministeriën, en naar gezegd wordt, houdt men zich bij voortduring met de voorbereidende werkzaamheden tot verwezenlijking van zoodanig plan bezig, waartoe het onderzoek naar de voor het archief van elk departement vereischte plaatsruimte, en het zoeken van eene geschikte standplaats voor zoodanig gebouw behoort. Volgens sommigen zou de hoek van het Plein, aan het einde van den tuin achter het Ministerie van Kolonien, daartoe bijzonder in aanmerking komen. »

— Uit Nijmegen schrijft men:

» De Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem, heeft aan onzen zeer geachten stadgenoot, den heer *J. F. Fijnje*, ridder van de orde van den Nederlandschen Leeuw, ingenieur der 1ste klasse van den waterstaat almede, de gouden medaille toegewezen, voor deszelfs ingeleverde prijsverhandeling, op de vraag:

» Bij de aanstaande droogmaking van het Haarlemmer Meer zal, zoo niet geheel, dan toch grootendeels, de uitmaling door stoomkracht plaats hebben. — Men vraagt alzoo op goede theoretische gronden, in verband met de uitkomsten van de reeds genomene proeven, na te gaan, welke van de bekende middelen tot het opbrengen van water, als staande en hellende schepraderen, vijzels, enz., door stoomkracht bewogen, bij het droogmaken van het Meer de voorkeur zouden verdienen; alsmede de betrekking te bepalen tusschen de hoofdafme- [illegible] tingen dezer werktuigen, waarbij eene gegevene stoomkracht op het voordeeligst kan gebruikt worden. — Men zal daarbij kunnen aannemen, dat de hoogte, waarop het water uit het Meer wordt opgehaald, tusschen de vier en vijf ellen zal bedragen." De verhandeling van den heer *Fijnje* was de eenige, bij de maatschappij, op deze prijsvraag, ingekomen.

— Uit Gorinchem schrijft men:

» De protestantsche Kerk alhier, is uit hoofde van bouwvalligheid afgekeurd, zoodat men derhalve eene noodkerk zal bouwen, of wel is er sprake de godsdienst-oefening provisioneel in de nieuwe stadt-Vleeschhal te houden, waarin vroeger de Waalsche godsdienst is uitgeoefend geworden. De Luthersche gemeente heeft echter zoo lang het gebruik harer kerk aangeboden, zoodat de eene Christelijke gemeente derzelver godsdienst des morgens en de andere des namiddags in de Luthersche Kerk zal uitoefenen.

— Laatstleden Vrijdag is, te 's Hage het nieuwe kerkgebouw van de Nederlandsch-Israelitische gemeente aldaar plegtig ingewijd geworden. Dit gebouw is gelegen in de tweede Wagenstraat; de eerste steen van hetzelve werd den 23sten April van het vorige jaar gelegd; het is in eenen netten kerkstijl gebouwd en onderscheidt zich door eenvoudigheid en stevig aanzien. Reeds vroegtijdig vereenigden zich in de kerk de daartoe genoodigde burgerlijke en militaire autoriteiten, waaronder de gouverneur der provincie en leden van gedeputeerde staten, burgemeester en wethouder, eene commissie uit den stedelijken raad, de provinciale kommandant, enz. Tegen over de arke der wetrollen was eene galerij opgerigt, door het koor en de toonkunstenaren onder directie van den heer muzijk-directeur *A. Berlin*. Na de vereischte ceremonien hield de WelEerw. Heer Opperrabijn der Ned. Isr. gemeente te Rotterdam, de heer *Löwenstam* eene leerrede in het hoogd., naar aanleiding van Gen. XXVIII: 17, en vervolgens de WelEerw. Heer Opperrabijn der Ned.-Port. Isr. gemeente te 's Hage, de heer *Ferares*, eene leerrede over 1 Kron. XXVIII: 10. Beide leeraren hebben in hunne leerredenen dankzeggingen toegebragt aan het koninklijk Huis, aan de autoriteiten en aan allen, die aan den nieuwen tempel hebben medegewerkt. Zij hebben de Israeliten tot godsdienstigheid opgewekt, en de bede ten Hemel gezonden dat de opbouw dezer kerk de eerste steen zou wezen tot bevordering van ware beschaving en godsdienstige pligtsbetrachting. De plegtigheid werd besloten met het zingen door het feestkoor van den CL. Psalm.

— In den nacht van den 3den op den 4den is te Kampen, een afgrijselijke moord gepleegd op een hoogbejaarden, blinden grijsaard, houder van een Logement voor minvermogende reizigers. De dader is op dit oogenblik nog onbekend, ofschoon men vermoeden heeft op iemand die met denzelven verkeerde. Reeds vroeg in den morgen waren de Heeren Regter-Commissaris, Substituut-Officier van Justitie en Substituut-Griffier bij de Arrondissements-regtbank te Zwolle aldaar aangekomen, welke zich thans nog onledig houden met het onderzoek.

Men verneemt nader, dat de moord met eene blaaspijp schijnt te zijn volbragt. De huishoudster van den verslagene benevens een' pottenkoopman die er logeerden zijn, na eene voorloopige instructie van 18 uren, naar Zwolle gebragt.

— Uit Assen wordt het volgende geschreven:

» Te Hasselt werden in de Herv. kerk Brusselsche stoeltjes geplaatst; nette stoeltjes, zeer geschikt voor de, helaas! dagelijks toenemende klasse abeenten en voor kinderen, maar ware folterpijgen voor zwaarlijvigen. Iemand wenschende, dat zijne vrouw in zittende houding de preek moest kunnen bijwonen, trad 21 Julij jl. de Kerk binnen, bij 't begin der godsdienstoefening, met een onderwetschen kerkstoel, zette dien in de plaats van een Brusselsch stoeltje, nam dit op en sloeg het, voor de oogen der verbaasde gemeente, stuk. De man was timmerman, kenner van stoelen; als echtgenoot, moest hij, volgens 't burgerlijk wetboek!! zijne vrouw bijstand verleenen, en was hij 't best in staat, om te beoordeelen, hoeveel ruimte zijne vrouw noodig had, om behoorlijk te zitten. Niettemin is hij wegens policie-overtreding vervolgd en door den kantonregter te Zwol veroordeeld tot *f* 7,50 boete en de kosten.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 61¾; 5 pCt. 99¾; Nieuwe 3 pCt. 74 elf zest.; Amort.-Syndic. 4½ pCt. 99¼; id. 3½ pCt. 89; Handelm. 4½ pCt. 145⅞; dito Nieuwe 100⅛; O. Ind. Leening 4 pCt. 95 derd. zest.; Werkel. Schuld 4 pCt. 95⅝; Arnh. Spoorw. 103; Rusland 108 drie achtste; 4 pCt. 91¾; Spanje 20 elf zest.; 3 pCt. 34½; Passive 6 een zest.; Coupon 24¾; Oostenr. Metall. 109 drie achtste; Nap. renten 91⅞; Portug. 2½ pCt. te Lond. 45; Braz. 84⅞; Columbia en Venez. 11⅞; Amerika Bankoos *f* 3⅛.

DE HUISVRIEND,

Gemengde Lectuur voor Burgers in Stad en Land,

verzameld door *J. J. A. GOEVERNEUR.*

Van dit in de *Recensent*, *Letteroefeningen*, *Boekzaal* en meer andere Tijdschriften van dit jaar allergunstigst gerecenseerde Werk verschijnt jaarlijks een Deel van 26 vel, welke van omtrent veertien dagen een vel wordt afgeleverd. De prijs is per Deel *f* 3-00, per post *f* 3-60.

Van het 2de Deel voor 1844, is het 16de vel reeds uitgegeven. De Inteekenaren, welke van het 1ste Deel slechts vel 1—13 ontvangen hebben, kunnen vel 14—26 ingenaaid bekomen à *f* 1-50.

Men teekent in bij den Uitgever C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, te *Groningen*, en verder alom.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.